

ذیل یکی از وزارتخانه‌هاست، نیازمند دستی است تا بتواند تمامی نهادهای مرتبط را هم‌سو نماید.

نتیجه‌گیری

با گذشت قریب به ۱۵ سال از ابلاغ سیاست‌های کلی اصل ۴۴ اما هنوز فاصله بسیاری تا مطلوب باقی است. در این گزارش با ملاحظه سیر موضوعی حاکم بر سیاست‌ها، چالش‌های اجرای آن‌ها مورد بررسی قرار گرفته است. این موارد عبارت‌اند از: تغییرات مکرر در مصادیق گروه‌های سه‌گانه مندرج در ماده ۲ قانون اجرا، عدم تحقق هدف‌گذاری‌های مکرر درباره توسعه بخش تعاونی، عدم توجه به اهلیت طرف واگذاری، واگذاری به بخش خصوصی غیرواقعی، غلبه رویکرد رد دیون در جریان واگذاری‌ها و به تبع آن برخی واگذاری‌ها به بخش عمومی غیردولتی، نقص عملکرد نهادهای نظارتی، نقص عملکرد قوه قضائیه در انجام تکالیف قانونی، فقدان ضمانت اجرا برای عدم پیگیری تأسیس تنظیم‌گرهای بخشی توسط هیئت وزیران و فقدان تأثیر درباره مصوبات هیئت مقررات‌زدایی. در قسمت پیشنهادها، راهکارهای عملی در راستای برون‌رفت از این چالش‌ها ارائه می‌شود.

راهبردها

۱. تقویت نظارت‌های غیرسیاسی همچون نظارت قضایی در اجرای سیاست‌ها؛
۲. پرهیز از رویکرد رد دیون در واگذاری‌ها؛
۳. بذل توجه لازم به اهلیت طرف‌های واگذاری؛
۴. تهیه برنامه کوتاه‌مدت و میان‌مدت در راستای توانمندسازی بخش خصوصی برای عهده‌دار شدن مدیریت بنگاه‌های خاص؛

هستند.

۹۹ در راستای اجرایی شدن تصمیمات هیئت مقررات‌زدایی پیشنهاد می‌شود نهادی زیر نظر مستقیم رئیس جمهور تشکیل شود یا از ظرفیت اصل ۱۲۷ قانون اساسی استفاده شود. قدر مشترک این دو پیشنهاد سپردن این کار ویژه به مقامی فرابخشی و تخصصی است. ۶۶

این حوزه عدم اجرای مصوبات آن است. هیئت مقررات‌گذاری و جایگاه آن در بدنه دولت با کار ویژه تسهیل صدور مجوزها که کار ویژه‌ای ستادی است، همخوانی ندارد. مطابق گزارشی که در مرکز پژوهش‌های مجلس و در راستای ارزیابی عملکرد این هیئت منتشر شده است، عواملی که برای این معضل قابل اشاره است، عبارت‌اند از: عدم هماهنگی دستگاه‌های اجرایی و عدم انسجام و یکپارچگی آن‌ها.

تصمیمات این هیئت حسب مورد به نهادها و دستگاه‌های دیگر (حتی فراتر از قوه مجریه) مرتبط می‌شود و از این‌رو لازم است هماهنگی بین این نهادها و دستگاه‌ها انجام شود. در غیر این صورت اجرای این تصمیمات دشوار است. مثال بارز در این مورد مصوبه جلسه بیست و دوم هیئت است که برای اجرای آن هماهنگی میان چهار نهاد سازمان برنامه و بودجه، سازمان استاندارد، شورای عالی استاندارد و سازمان حمایت از تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان لازم است. تبعیت این نهادها - که هر یک در بخشی از بدنه دولت قرار دارند^۴ - از مصوبات هیئت که

۴- و مصوباتی نیز قابل اشاره است که در آن دستگاه‌های ذیل قوه قضائیه نیز درگیر موضوع

مجوز آغاز کسب‌وکار پیش‌بینی می‌شود. مطابق آنچه گفته شد، در مواقعی برخی فرایندهای اخذ مجوز، زائد و غیرضروری است و تنها هزینه مادی و معنوی دریافت آن به فعالان این حوزه تحمیل می‌شود. از این‌رو دولت‌ها سعی می‌کنند از طریق فرایندی که آن را مقررات‌زدایی^۱ می‌نامند، از حجم این سازوکارهای زائد بکاهند. البته عبارت مقررات‌زدایی عبارتی عام است و در موقعی که غرض از مقررات‌زدایی حذف مجوزهای غیرلازم است می‌توان از عبارت مجوززدایی استفاده کرد.^۲ قانون‌گذار عادی در ماده ۷ قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴، هیئتی را پیش‌بینی کرده تا این کار ویژه را انجام دهد. این ماده یکی از موادی است که بیشترین اصلاحات بر آن‌ها اعمال شده است. در متن مصوبه اولیه (۱۳۸۷) هیئتی در این ماده به نام هیئت نظارت بر مقررات‌زدایی و تسهیل صدور مجوزها و پروانه فعالیت‌های اقتصادی پیش‌بینی شده بود که پس از مدتی ضعف آن آشکار شد. پس از اصلاحات متعدد، ماده ۷ به شکل کنونی و با عنوان «هیئت مقررات‌زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب‌وکار» تغییر کرد. یکی از ایراداتی که در اصلاحات اخیر به چشم می‌خورد، اصلاح قانون اجرا از طریق قانونی غیرمرتبط است. در سال ۱۳۹۴ و در جریان تصویب لایحه رفع موانع تولید رقابت‌پذیر، ماده‌ای اضافه شد که به موجب آن ماده ۷ قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ اصلاح شد. این رویه خلاف اصول قانون‌نویسی به نظر می‌رسد. دبیرخانه این هیئت در وزارت اقتصاد بوده و وزیر اقتصاد ریاست هیئت را بر عهده دارد.^۳

اصلی‌ترین وظیفه این هیئت تصمیم‌گیری نسبت به مجوزها و ساماندهی آن‌ها است و در این راستا نیز در صورت لزوم می‌بایست لوایح مربوطه را تنظیم کرده و تقدیم هیئت وزیران کند. کوتاه‌سخن اینکه اصلی‌ترین مشکل هیئت در

1- deregulation

۲- مرکز پژوهش‌های مجلس (۱۳۹۸). گزارش موانع تسهیل صدور مجوزهای کسب‌وکار در ایران. احمد مرکز‌المیری. صص ۵-۶

۳- البته در مقطع کوتاهی دبیرخانه هیئت به یکی از سازمان‌های ذیل وزارتخانه یعنی سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی منتقل شد، اما پس از اصلاحات دوباره ذیل وزارت امور اقتصادی و دارایی قرار گرفت.